www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ... ЗДАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 169. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 23. липня 1931. VOL. XXXIX. No. 169. Jersey City, N. J., Thursday, July 23, 1931. THREE CENTS.

УРЯД ПОДАЄ ПЛЯН РАТУНКУ НІМЕЧЧИНИ

ПЛЯН КЛАДЕ ГОЛОВНИЙ НАТИСК НА КОРОТКОТЕРМІНОВІ ПОЗИЧКИ БАНКІВ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Кесел, заступник секретаря (міністра) скарбу, подав до публичного відома текст американського пляну ратування Німеччини перед економічною руїною, котрий Америка переслала на лондонську конференцію.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВДОВОЛЕНИЙ ПОЧАТКОМ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Урядові круги дивляться дуже оптимістично на лондонську конференцію представників великих держав у справі економічного оживлення Німеччини.

У своїй розмові з представниками ґазет Вилієм Кесел, заступник секретаря скарбу, промовляючи в імени цілого уряду, заявив, що приняття, яке стрінуло американську пропозицію в Лондоні, краще, ніж уряд сподівався. Він дав до зрозуміння, що приняття американського пляну щодо коротко-термінових позичок є вступом до американського пляну про довго-термінові позички.

В цій пропозиції американський уряд наперед відсуває всякі політичні справи. Він порушує тільки економічні справи.

Економічне положення, на його думку, тяжке. Німеччина переживає тяжку крізу щодо коротко-термінових позичок. Треба допомогти Німеччині, щоби її вратувати від повної економічної руїни. Ратунок можливий тільки через спільну акцію великих держав (Злучених Держав, Бельґії, Англії, Голяндії, Італії, Японії й Швайцарії), зацікавлених економічно у відбудові Німеччини. Уряди цих держав мали би заохотити свої банки підпомогти Німеччину кредитами. Того роду спільна акція, получена з відповідною акцією німецького уряду, вратує Німеччину.

УРЯД НЕ ДУМАЄ ВИЗНАВАТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ.

ВАШИНҐТОН. — Підписуючи міжнародню згоду про виріб наркотиків, американський уряд підчеркнув виразно, що з того факту, що цю згоду підписує також большевицький уряд, ще не виходить, що американський уряд признає московський уряд як правний уряд Росії.

РЕВОЛЮЦІЯ В АРҐЕНТИНІ.

МОНТЕВІДЕО (Уругвай). — В місті Корієнтес, в Арґентині, прийшло до поважного бою між урядовими військами та повстанцями. Кажуть, що урядові війська мали цілу сотку вбитих і ранених. Повстанці заарештували ввесь уряд міста. Центральний уряд вислав проти повстанців літаки, які почали бомбардувати місто.

ФОЛ УЖЕ „ВЯЗЕНЬ Ч. 6,991".

САНТА ФІ (Ню Мексико). — Алберт Фол, бувший секретар внутрішніх справ у міністерстві Гардинга, вже зголосився до вязниці на відбування одно-річної кари вязниці за принимання хабарів підчас свого урядування, та став „вязнем ч. 6,991".

Вязничний лікар, оглянувши його, казав держати його в шпитали для оглядин.

У своїх споминах, які тепер помішує богато американських ґазет, Фол каже, що Догені позичив йому 100,000 долярів за його працю для нафтових інтересів у Мексику.

ДЕПОРТУЮТЬ СТРАЙКОВУ ОРГАНІЗАТОРКУ.

БОСТОН (Месечусетс). — Департамент праці постановив депортувати до Польщі Едиту Беркмен, організаторку комуністичної Краєвої Ткацької Юнії, що веде страйк у Лоренс.

Друга організаторка ткацького страйку, Анна Бурлак, доказала своє американське горожанство та вийшла на волю.

ЗНОВ ЗАМІШАННЯ НА ЮНІЙНИХ ЗБОРАХ.

СКРЕНТОН (Па.). — На дворічній конвенції Першого Дистрикту юнії „Юнайтед Майн Воркерс оф Америка" прийшло нині знов до заворушень. Коли на сцені коло президії засів сенатор Джеймс Дейвис, ждучи своєї черги на промову, на салі почалася бійка, яка тревала так довго, аж поки поліція не розігнала бючихся слізними бомбами.

МАЮТЬ КОПАТИ ТУНЕЛЬ МІЖ ПЕНСИЛВЕНІЄЮ Й НЮ ДЖЕРЗІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Уряд стейту Пенсилвенії бере під розвагу плян вибудування тунелю між тим стейтом і стейтом Ню Джерзі. За цю будову заявилося велике число бизнесових підприємств обидвох стейтів.

БІЙКА МІЖ РОБІТНИКАМИ.

КАРНІ (Ню Джерзі). — Між страйкуючими робітниками, занятими при будові моста на головній дорозі, та страйколомами прийшло до бійки, в якій робітники обкидалися камінням. Одного чоловіка покалічено тяжко.

ВРАТУВАВ ПОТОПАЮЧОГО.

Лев Рекрут, 13-літній син Омеляна Рекрута, діяльного члена У. Н. Союза в Провіденс, Род Айленд, вратував від утоплення 9-літнього Джеймса Дуркаса, котрий, не вміючи пливати, пішов купатися на глибоке місце в ріці Провіденс. Як доносить Нюз-Трибюн", провіденська ґазета, з 13. липня, коли Деркаса витягнено з води, його лице, руки й ноги вже були посиніли. Лев Рекрут та Чарлз Гортон, обидва пластуни, уділили йому першої помочи, відтак загорнули його та відвели домів.

46,170 КАТОЛИЦЬКИХ МІСІОНАРІВ.

Міжнародня статистика виказує, що в цілому світі є 46,170 католицьких місіонарів. В тому, 12,959 священиків, 5,112 братів і 28,099 сестер.

СТРАШНИЙ ВИБУХ БЕНЗИНИ.

У Франції в місточку Анамас над швайцарською границею вибухла на вантажнім двірці бензина. В одній хвилині пожежа обняла всі забудування і цілий двірець пилетів у воздух. Три особи згинули. Шкоду обчислюють на кільканацять міліонів франків.

АМЕРИКАНЦІ ПЕРЕБИРАЮТЬ ТЕЛЕФОНИ В ПОЛЬЩІ.

Часописи пишуть, що король сірвиків Кройґер зробив з американським телефонічним товариством умову, на основі якої варшавські телефони перейдуть на власність телефонічної акційної спілки.

НАПАД У БІЛИЙ ДЕНЬ.

В полудне між 11 і 12-тою год. в Лодзі пять узброєних бандитів напали на Альфонса Міхеля, касієра фірми Кренінґ, який віз 27,000 зол. Бандити зрабували гроші й утікли.

САМОГУБСТВО УКРАЇНЦЯ.

У Веландськім Канаді втопився Українець Стефан Лизуник. Причина такого поступку, матеріяльна, як також родинці клопоти. Згаданий Лизуник жив у Порт Колборн (Канада) останніх девять літ. Оставив по собі дві дочки, одна замужна, а друга, Марія, ще дівчина.

ЩЕ ОДИН ОБРАЗ ТИЦІЯНА.

В одному з приватних дворів в Англії при відновленню образу виявилося, що зчорнілий образ це твір Тиціяна й представляє Венеціянку. Образ буде виставлений у Народній Ґалерії в Лондоні.

ХРЕСТИЛИ АДВЕНТИСТІВ У ПРУТІ.

У неділю рано відбулися цікаві хрестини у „малім Пруті". Дві дівчини, які переступили до адвентистів, приймали тайну хрещення. Хрестив їх адвентистичний священик у той спосіб, що казав їм пірнути у воду. Ця сцена привабила багато глядачів. Дівчата поринали в воду в убранні.

НАГЛА СМЕРТЬ У КОСТЕЛІ.

У костелі Маґдалини у Львові помер наглою смертю підчас богослуження 70-літній Данило Радиняк. Його винесли з костела до дому зовсім мертвого.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1932.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зважившя, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша й остання сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошення буде стільки корожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безусловно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке то і варистово і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після. уклали не будеться поміщувати у календарі), хотіли би їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1932 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

ГАРНА ЗАБАВА.

В Мікудові коло Катовиць вечером забавлялося в стодолі кількох безробітних. Як вже всі попилися, Роман Нешпорек запропонував стріляти до живої цілі: Один з товариства, Калужний, приніс кріс і Нешпорек, розігравшися, казав до себе Калужному стріляти. Перший стріл ранив його в ліву руку. Нешпорек обурився, що Калужний так погано стріляє. Другим стрілом Калужний убив Нешпорека. Побачивши, що Нешпорек згинув, Калужний застрілився.

УРЯДОВЕЦЬ ПОЛЬСЬКОГО КОНСУЛЯТУ САМ ПРИЗНАВСЯ ДО КРАДЕЖІ.

Перед варшавським окружним судом почалася розправа проти бухгальтера польського консуляту в Брюселі, Константина Рисціцького. Рисціцький сам зголосився у своєї влади та признався, що вкрав тринцять кілька тисяч золотих і що вів фальшиво книги, щоби цю крадіж затаїти. Гроші програв у рулетку. Його перевели у Польщу і тепер ведеться проти нього розправа.

НА „ЕЛЕКТРИЧНІМ КРІСЛІ".

У неділю всів 21-літний О. Гринюк у електричний віз коло Прута і їхав у напрямі до міста (Чернівців). Віз був мокрий і мусів бути сполучений з електричним током, бо Гринюка тримала електрика так сильно, що він зімлів.

ДОЗВОЛЬТЕ, ЩО ВАС ЗРЕВІДУЄМО...

Касієр фабрики вуджених Іхньовського, Станислав Гоґович, вертав після цілоденної праці біля 10-тої години до дому, цебто на вул. Тереси 4. у Львові. На розі вулиць Домса і Тереси напали на нього два замасковані бандити, які, загрожуючи йому револьверами, домагалися грошей словами: „Пане добродію! Портфель або смерть!". Коли Гоґович, піднісши руки, сказав, що не має грошей, один з бандитів сказав: „То дозвольте, що вас зревідуємо". І в той час, коли один дальше погрожував револьвером, другий переводив особисту ревізію, при якій забрав срібний годинник. Після того оба бандити утікли. На крик Гоґовича збіглися прохожі з сусідних вулиць, але по бандитах і слід пропав.

ЕСТОНІЯ ПРОТЕСТУЄ.

В столиці Естонії, Таліні, поліція арештувала цілий ряд комуністів, між ними теж трох членів комітету міської комуністичної партії. Всі три члени були функціонарами большевицької місії „Совторгфльоти". Супроти цього естонський уряд звернувся з протестом до московського уряду.

ВЕЛИКА ПОЖЕЖА.

В Саночанах, пов. Перемишль, вибухла грізна пожежа, якої жертвою впало 9 мешкальних домів і кільканацять господарських забудовань. Пожежу спричинив М. Коник, слуга госп. Ясінського, який тим способом хотів дістати асекураційну премію.

УЧЕНИЙ ЗЛОДІЙ.

Суддя Бойд в Едмонтоні, Алта., засудив на 4 роки в карнім заведенню в Принс Алберт 61-літнього Джана Ю. Мек Дугала за крадіж убрання, вартуючого 10 долярів. МекДугал не є звичайний злодій. Він має університетський степень Б. А. і золоту медалю генерал-губернатора, а довгі літа був учителем в ріжних школах у Канаді. Як він сам оповідає, він скінчив з відзначенням університет св. Франца Ксавера в Монтреалі, відтак став за учителя в тій школі, звідки перенісся до колеґії св. Боніфація (Ст. Боніфес, Ман.) Місце учителя мав також в кількох інших школах у Канаді. До 40 літ провадив примірне життя. Відтак після якогось домашнього клопоту зачав кримінальну карієру, яка тягнеться 20 літ і яка держить його то в тюрмі, то на свободі, але переважно в тюрмі.

ДОБРИЙ ДІДИЧ.

В Хомяківці дідич Арон Айсбарт побанив, що селянин Михайло Іванюк, забирає з його лану скошену траву для коров. Це так розсердило дідича, що він стрілив до селянина з кріса і розторощив йому руку так, що селянин за знаку трати буде калікою на ціле життя.

КОНФЕРЕНЦІЯ ДЕРЖАВ СХИЛЯЄТЬСЯ ДО ПРОПОЗИЦІЇ ГУВЕРА

ЛИШЕ ФРАНЦІЯ ТРИМАЄТЬСЯ ІНШОЇ ДУМКИ.

ЛОНДОН (Англія). — Конференція сімох держав утворила спеціяльну фінансову комісію з міністрів фінансів для вироблення фінансового пляну ратування Німеччини з її клопотів. Франція стоїть на тім, щоб дати Німеччині довго-термінову позичку під умовою певних економічних та політичних ґарантій. Ця пропозиція Франції не стрічає співчуття серед представників інших держав.

Представники всіх держав, за виключенням Франції, висловлюються за приняття останнього предложення президента Гувера, а саме продовження на довше коротко-термінових позичок Німеччини. Мек Донелд виголосив підчас засідання промову, яка цілковито підпирає предложення президента Злучених Держав. З того видно, що Америка й Англія працюють в тіснім порозумінню.

Американська делеґація на конференції старається впливати так, щоб конференція довго не тягнулася, бо чим скорше вона закінчить свою працю, тим лекше буде вийти з сучасної крізи. Початки праці говорять про те, що порозуміння між всіми державами буде осягнене.

В НІМЕЧЧИНІ ВИТАЮТЬ ПРЕДЛОЖЕННЯ ГУВЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Офіційні та торговельно-фінансові кола стріли з великим здивуванням і прихильністю предложення президента Гувера продовжити на довгі реченці коротко-термінові позички, які поробила Німеччина. Фінансісти та економісти кажуть, що властиво отсі коротко-термінові позички є одною з основних причин, чому Німеччина не могла досі поставити своїх державних фінансів на твердий ґрунт.

Тут панує певність, що всі держави приєднаються до пропозиції Гувера. Франція також врешті на це згодиться, бо не схоче лишитись ізольованою. Англійсько-німецьке зближення буде підкреслене тим, що по конференції з Лондону до Берліна приїде Мек Донелд і Гендерсон.

НІМЕЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Предсідник націоналістичної партії, Гуґенберґ, оголосив від Гітлера телеґраму, яку він післав канцлерови Брінінґови. В цій телеґрамі націоналісти рішучо протестують проти уступства перед Францією й заявляють, що вони не признають нових уступок Німеччиною Франції.

Націоналісти кажуть, що поратунок Німеччини лежить у самій Німеччині, бо закордонні позички для неї це отруя, яка нищить її державний організм. Телеґрама кінчиться вимогою негайного уступлення уряду Брінінґа.

ТОРНАДО В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — В районі Люблина пронеслася небувала тут буря. Страшний вітер цілковито зруйнував понад 200 домів і зірвав 7,000 дахів з ріжних будов. Буря спричинила також людські жертви, але вони ще не зясовані.

Дотепер зареєстровано 250 людей, що потерпіли ріжні ушкодження тіла. Кілька тисяч людей лишилося без даху над головою й терплять велику біду. Буря перекинула потяг, що їхав недалеко Люблина. Багато пасажирів тяжко ушкоджено.

УБИТО ВОРОХОБНИКА КОМУНІСТА.

ДОРТМУНД (Німеччина). — Комуністи й націоналісти знову мали кріваву сутичку між собою. При розгоні ворохобників поліція застрілила одного комуніста й поранила одного націоналіста. Ворохобники побили тяжко одного поліцая, що брав участь у вгамованню їх.

БЕРНАРД ШО В БОЛЬШЕВИКІВ.

МОСКВА (СССР). — Сюди приїхав знаменитий англійський письменник Бернард Шо. Большевики врядили йому гучне приняття й зустріч. На запитання кореспондентів ґазет, як йому подобається в Росії, Шо відповів, що про це він буде говорити за тиждень. В розмовах з лейді Астор, посолкою англійського парляменту, Шо говорив, щоб вона не критикувала марксизму, бо він, Шо, був марксистом ще тоді, як Леніна на світі не було.

На заввагу Астор, що в Росії нема свободи в розумінні европейському, Шо, відповів, що нарешті в Росії звільнилися від демократичних ілюзій. Високі англійські гості думають залишитися вісім днів у Росії.

ЛОНДОН ЗАГРОЖЕНИЙ ПОВІТРОВИМ НАПАДОМ.

ЛОНДОН (Англія). — Другий день маневрів англійської повітряної фльоти, яка складається з 300 літаків, показав, що, не зважаючи на швидкі літаки, на спеціяльні батерії й ріжні апарати для підслухування, лету чужинецьких літаків, Лондон може бути знищений ворожими літаками в кількох хвилинах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
Three cents a copy.	Поодиноке число три центи.
One year .....$ 7.00	На рік .....$ 7.00
Six months .....$ 3.75	На пів року .....$ 3.75
Three months .....$ 2.00	На три місяці .....$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Сіті і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months .....$ 5.00	На пів року .....$ 5.00
Three months .....$ 2.75	На три місяці $2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ФРАНЦІЯ Й НІМЕЧЧИНА

У Лондоні починається конференція сімох держав, щоби нарадитися над економічною кризою Німеччини. Стан Німеччини справді тяжкий. Вона стоїть перед банкротством, що найменше тимчасовим. Держава мусіла закрити банки, щоби не дати людям можности відбирати своїх ощадностей або вимінювати німецькі гроші на чужі. Біржі теж закриті, щоби не допустити до панічної продажі шерів і бондів. Німеччина відкликається за допомогою до інших держав. Америка пропонує відложити на рік сплату воєнних довгів. Інші держави готові на це піти, тільки Франція та її льокаї не хочуть.

Один американський журнал так образово змальовує відношення між Францією й Німеччиною:

Франція й Німеччина це немовби два сусіди, що живуть у незгоді. Одного дня Німець стукає у двері Француза й каже: „Моя хата горить. Дозволь мені взяти води зі своєї керниці".

Француз каже: „Що? Вживай своєї".

Німець каже, що його вода висохла.

„То твоя біда" — каже Француз.

„То ти мені не поможеш зовсім?" — питає Німець.

„Я тобі дозволю взяти дещо моєї води, але під трома умовами" — каже Француз. Поперше, маєш мені віддати мою косярку, яку ти позичив торік".

„Алеж я її в тебе не зичив. Косярка моя" — каже Німець.

„Я сперечатися не буду" — каже Француз. „Це тільки моя умова. Чи подати дальші?

„Та вже кажи" — каже Німець.

„Подруге" — каже Француз — „маєш обіцяти ніколи не держати сірників у своїй хаті. Потретє, як в керниці ще лишиться вода, мусиш обіцяти не вживати її для скроплювання городу або для поєння худоби".

„Яж цього обіцяти не можу" — каже Німець.

„Не можеш?! — крикнув Француз — „то помагай собі самий!" І гримнув дверми та замкнув їх Німцеви перед носом.

І Німець пошкандибав просити води до своїх дальших сусідів, а тимчасом його хата горить далі.

ПОЛКОВНИЦЬКА ГОСПОДАРКА В ПОЛЬЩІ

(Допис з краю).

В часі, коли цілий світ заінтересований перебігом та успіхом американського (стисліше Гуверового) предложення в справі полекш Німеччині, публична думка тої держави, в якій доводиться нам жити, поневолі займається більше внутрішніми справами. Може навіть треба ще більше означено сказати — справами власної шкіри і то кожного поодинокого горожанина зокрема. Ще так недавно вмовляли польські урядові круги, що у всякому разі господарська кріза в Польщі не така то домшкульна, як у котрійнебудь іншій державі світа. Тепер уже мусять говорити інакше. Недавно премієр міністрів, полковник Пристор, вибалакався на господарські теми. Де? Перед народними представниками в соймі? Ні! Сойму не скликується, щоб не слухати критики. Вибалакався перед „вибракуваними" послами своєї партії. Між іншим сказав там, що „Польща вплітається щораз сильніше в міжнародню пряжу й тому з більшою вражливістю відчуває обяви міжнародного положення".

І дійсно, що відчуває гірше. До цієї пори відчували її що найбільше безробітні, яких число зареєстровано в останньому числі в цілій Польщі на 400,000 (в самому Львові 6—7 тисяч) очевидно — не вчисляючи тих селян, що ані на своїм, ані на чужім не мають що робити. Тепер тих безробітних, а коли не вповні безробітних, так нуждарів — намножилося без міри! Найгірше дається безробіття взнаки Українцям. Їх віддалюється з роботи без сорому масово. З кінцем червня випсвіла фабрика деревних виробів у Печеніжині місце 143 робітникам самим Українцям, а на їх місце спроваджено Мазурів. Одному практикантові сказали, нехай стане Поляком, або, коли хоче бути Українцем — нехай не приходить до служби. Та про це тільки так для прикладу.

З днем 1. червня обнизив уряд платні державним урядникам, з 1. липня повідтягав їм усякі додатки, навіть т. зв. додаток „кресовий", який урядники діставали за спеціяльну місію, повнену між „варварами" на сході. Крім цього виповіджено з 1. липня службу цілій масі державних урядників, даючи їм або тримісячне відшкодування, або т. зв. емеритуру (досмертну платню). Нема нам справді чого жалувати, бо вже й так забагато намножилося тої галаслива. Ходив один поза другого, робив „паньствову" політику за податкові гроші, а справи полагоджувалися роками. Друга річ, що цей крок уряду кризи не гоїть, тільки її збільшує. Держава викидає безліч гроша на відшкодування й емеритури для людей, які можуть працювати. Крім цього обнижується консумція до тої міри, що в травні ввійшло лише 59 міл. податку замісць бодай так, як минулого — 72 міліони. Монополі дали тогож місяця 6 і пів міліона менше і так піде дальше. Навіть на зборах людової партії рішили вести агітацію за те, щоби не пити й не курити.

Нема що й казати, що обурення урядовців проти самовільних заряджень уряду не має межі. В кругах урядництва панує думка, що по вичерпанні всіх засобів оборони — урядники не здержаться навіть, перед масовим страйком. Не вдоволяє їх навіть це виріжнення, яким їх пошанував премієр міністрів на згадуваній балачці, де він сказав, що „урядництво є частиною державного апарату і представником держави у відношенні до громадян, яким мусить давати **приклад жертвенности** та почуття інтересів цілої держави". Так сказав премієр, дарма, що вигнайого зі служби

A SHORT HISTORY OF UKRAINE.

(Prepared by Stephen Shumeyko, LLB.)

Introduction.

Every young Ukrainian should know the history of his native land and of his native people, for many ages our ancestors have shed sweat and blood, lost their lives and fortunes, all for the purpose of wresting a better fate for their descendants — for us. Do these descendants today, of those illustrious ancestors, know their past, know the heroic deeds of their ancestors? Do they know who they are:

Чи знаєш, яких батьків?
Can they reply to:
Запоріжці боролись ми з Ляхами?
Чи ми рвались з ордами?
Хіба скородили списами
Татарські ребра?

Our ancestors gathered through ages and handed down to us a treasure; not only the land and that which is on it and in it, but also the culture, the language, songs, poetry, customs, — all that which we call our own — Ukrainian, which distinguishes us from the Poles, the Russians, Lithuanians, Germans.

So thus reading our history we shall be able to perceive that we are not only of yesterday — that for more than one thousand years our people were as great as our neighbors, and greater; that they once had a great nation of their own, had their own kings, princes, nobility, and later — during the Cossack and Hetman period — were as powerful as the mighty Poland of that day, as Russia, as the Tartars. Further, we shall see that our culture of ancient times was so high that it was a source of astonishment among the travellers of Western Europe. Knowing all this, we shall be able to learn to respect our past, to love our native country, our native people, and perchance some day make history for our country by taking an active part in the movement to make Ukraine a free and independent nation.

—o—

Our history, from the most ancient of times to the present time, we shall devide into periods. The First Period will deal with as to how people lived in our native land during the very ancient times, untill there appeared a race of people who later became known as the Ukrainians.

The Second Period will deal with Ukraine as an independent country. During this period the Ukrainian people take their place with the leading nations of Europe. They have their own independent country, their own nobility, culture, commerce.

The Third Period will be known as the Polish-Lithuanian period. It is during this time that the independent Ukrainian state disappears by becoming incorporated into Lithuania and then Poland. Nobility becomes the absolute ruler, the burgher class is tyrannized over, and the peasant become a serf. The Ukrainian nobles desert their faith and nationality and become enemies of the Ukrainian people. It is during this period that the Cossacks appear and under the leadership of Hetman Bohdan Khmelnytsky overthrow the Polish tyranny and Ukraine once more becomes an independent state. However, because he needs assistance in reorganizing Ukraine Khmelnytsky makes an alliance with Russia.

From here on begins the Fourth Period, the so called Polish-Muscovite period. During the course of this period Russia during the course of about a century and a half succeeds completely in wiping out the later, second Ukrainian state. During this period Poland also falls and is partitioned together with some land of Ukraine. In these partitons the entire part of the nation which was inhabited by Ukrainians with the exception of Eastern Galicia and Bukowina which fell to Austria becomes the property of Russia.

The final period concerns itself with the rebirth of Ukraine, of its language, letters, poetry, and shows us that Ukraine in spite of all its obstacles is decidedly on the road to new and independent state of Ukraine.

This in short is a resume of what will subsequently be given in fuller detail.

(Watch for the next installment).

(To be continued).

ПОЗІР! CENTRAL FALLS, R. I.!

ТОВ. ім. ІВАНА ФРАНКА, відділ 93 Укр. Народ. Союза,

— уряджує —

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 25. ЛИПНЯ 1931 Р.

(SATURDAY, JULY 25, 1931)

в годині 6.30 ввечір,

ПІД Ч. 59 CENTRAL STREET, CENTRAL FALLS, R. I.

Ввесь дохід призначений на Українську Діточу Школу в Централ Фоллс.

На сей баль запрошується Українців місцевих і з околиці. Проситься мущин, женщин і дітей обовязково прибути в національних строях. Хто буде найгарніше вбраний, дістане нагороду (прайз). Три нагороди.

За добру забаву ручить 169

Комітет.

ПОЗІР! КЕМБЕЛ, О.! ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКІ ТАНЦЮРИСТИ З КЕМБЕЛ, ОГАЙО

— влаштовують —

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 26. ЛИПНЯ 1931

(SUNDAY, JULY 26, 1931)

НА ФАРМІ ПЕТРОВИЧА.

Всіх місцевих і з околиці Українців запрошуємо до численної участи. Позамісцеві можуть приїхати босом на 16-ту улицю, три мінути ходу на місце пікніку. 169

Комітет місц. Танцюристів.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

Повідомляється ШЕРОВЦІВ У. Р. Т. СПІЛКИ в Нюарку, що

ПІВРІЧНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В СУБОТУ, 25. ЛИПНЯ 1931 Р.

(SATURDAY, JULY 25, 1931)

точно в годині 8-мій ввечір,

У ВЛАСНІЙ ГАЛИ.

Обовязком є кождого Шеровця прибути на збори.

Пожаданим є, щоби кождий шеровець доручив Спілці свою точну адресу. Хто не може бути присутний, зволить прислати почтою на імя Спілки.

167,9,71 **Заряд Дирекції.**

Здибалися два приятелі Мориц і Берко.

— Моріц, я чув, що в тебе горіло!

Моріц трівожно оглянувся й каже:

— Будь спокійний, щойно на другий тиждень!

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

POLISH ATROCITIES IN UKRAINE.

Черновецька газета „Час" сприводи цієї книжки подає таку статтю:

Про польсько-українські справи.

Ціла політична література в майже всіх культурних мовах появилася в останніх місяцях про відношення Українців до Польщі й Польщі до Українців. Найбільше появилося статей, брошур і книжок в англійській мові, якою розмовляє ціла четвертина населення землі.

І не без наслідків осталася вся ця політична література, випущена в світ самими Українцями і прихильними до них людьми всяких націй. Перед проголошенням задуманого митного договору між Німеччиною й Австрією перший раз після упадку української державности українське питання місяцями стояло на першому місці всіх дипльоматичних клопотів.

Українці особливо ревно занялися пропагандою української справи серед чужинців вічами, петиціями, інформаціями, промовами, парляментарними запитами, статтями, брошурами і книжками.

До такої політичної літератури для чужинців належить і **видана Обєднанням Українських Організацій Злучених Держав прегарна книжка „Польські жорстокости на Україні, зібрав і видав Омелян Ревюк, видавець „Свободи", українського дневника", написана англійською мовою, в якій зібрано силу матеріялу про пацифікацію Східньої Галичини Польщею минулого року.** Книжка видана на дуже гарнім папері формату великої вісімки, містить 36 розвідок, три додатки, вступне слово, зміст, поазбучний показчик і карту розселення українського, польського, білоруського й литовського народів. Усе це міститься на 521 сторонах. Одно, що можна би при гострій критиці закинути цій книжці, **яка так і останеться прегарним памятником українського патріотизму,** так це те, що з практичних причин воліли видавці випустити в світ замісць цієї одної десять малих. Це мало би значно більшу силу пропаганди. Адже подумайте собі, що й Українців знайдеться таки дуже мало, які мали би час і охоту перечитати собі таку обемисну книгу. А що вже казати про чужинця, якого ще аж зацікавити треба далекою йому українською справою. Йому треба подати коротко й ядерно та ще й з його становища написану книжечку.

Але й такою, як вона вийшла в світ, **робить ця книжка добру роботу.** Вона буде в руках дотичних референтів усіх заграничних міністерств, у бібліотеці світових журналів і газет, відповідальних і діяльних політиків і дипльоматів, учених і цікавих, котрим усім книжка подає цікавий матеріял.

Опріч добре написаного досвідченим журналістом вступного слова з горячим зазивом до чужого читача зміст цієї книжки такий:

І. Одна з перших польських вістей. Тут перекладено дві телефонні вістки від власного кореспондента зі Львова дня 21. вересня, які появилися в краківськім „Ілюстрованім Курієр Цодзенни" з дня 23./IX. 1930 під заголовками „Велика поліційна експедиція проти українських саботажників у Східній Галичині" і „Поліційна діяльність за кілька останніх днів".

II. Український часопис пробує звідомляти. Тут перекладено з львівського „Діла" з дня 2. жовтня 1930 статтю „Пацифікація", зазначуючи, що дві дальші сторони газети сконфісковано й вони появилися білі.

III. Звідомлення Джана Еліота з „Ню Йорк Геральд Трібюн." Це дуже ярко описана вся тяжка доля українського народу під Польщею, збиткованого, безправного і не бороненого Лігою Народів, з долученою географічною картою заселеної Українцями території, де відбувалась ославлена пацифікація з 15. жовтня 1930.

IV. Проби польських заперечувань, які спихають вину за галицькі події на большевиків.

V. Інше американське свідоцтво.

VI. Заперечування польського амбасадора у Вашинґтоні, котрий запрошує американських громадян поїхати до Польщі й наочно переконатися про події.

VII. Звіт провідного англійського денника. Передрук статті „Українська трагедія" з ріжі ісмимо соціяльної кризи, через яку терплять і в Америці 1930. Так ідуть стаття за ріжі найбільше Українці, приміщилися і зі свого боку до поширення пропаганди про українську справу серед чужинців, за що йому й належиться від усіх нас щира подяка.

Останній в Америці Торговельний агент прийшов до Мандельбавма й захвалює апарати до гоління:

— Пане, коли я сам обголюся рано таким апаратом, то чуюся наче десять літ молодший.

На те виривається Ройза, Мандельбавмова жінка:

— Берку, купи, купи той апарат, але будеш голитися все вечером!

УВАГА! ДІТРОЙТ, МІШ. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ТОВ. ІМ. ІВАНА ФРАНКА, ВІДДІЛ 146 У. Н. СОЮЗА,

— уряджує —

20-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1931 РОКУ

В ГОРОДІ УКРАЇНЦЯ П. ШЕРЕМЕТИ

ПРИ STEPHENSON SUPER HIGHWAY і 9½ MILE ROAD.

Парк отворений від 12-тої години в полудне.

Боси будуть забирати на Grayling, коло Укр. Горож. Клюбу і на McKay і Halleck, коло Укр. Школи зараз пополудни.

Запрошуємо всі українські Товариства і всіх Українців з Дітройт і околиці взяти участь у сім святі. Будуть бесідники місцеві і позамісцеві. Вразі дощу Свято відбудеться в Укр. Горож. Клюбі, 2376 GRAYLING AVE. 169

За добру забаву ручить — **Комітет Товариства.**

ПОЗІР! ЮНГСТАВН, ОГАЙО І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, відділ 230 Українського Народного Союза,

— влаштовується —

ПЕРШИЙ ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1931 РОКУ

В ЛІСІ НА SHARON LINE, STOP 28.

Початок в годині 1-шій пополудни до 12-тої в ночі.

На пікніку буде приґравати Українська Орхестра.

Шановні Громадяне! На цей пікнік запрошуємо всі Братства, Сестрицтва, як рівнож Український Політичний Клюб до спільної забави, за яку ручить 169

Комітет.

НОВИНА! СИРАКЮЗ, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! НОВИНА!

Подається до відома всім Чесним Громадянам Сиракюз і околиці, що Відділ 282 Укр. Нар. Союза перший раз за час свого існовання уряджує

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 26-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1931 РОКУ

ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК

для дітей членів свого відділу

ПРИ EAST BOULEVARD, В ГОДИНІ 2-ій ПОПОЛУДНИ.

Всі діти, належачі до згаданого Відділу, отримають безплатно тікети, за котрі дістануть смачні перекуски (ласощі).

Порядок пікніку: 1) Промова до дітей в мові українській та американській в справі організації; 2) Приняття дітей; 3) Виступ укр. танцюристів; 4) Ряд несподіванок і забав. Буде приґравати добрна музика. Тому на сей так гарно уряджений пікнік запрошується як найчисленніше прибули і дати нашій молодіжи гарний приклад до наслідування. 169

Замітка: Від Burnet Ave. street car автомобілі будуть відвозити гостей на місце пікніку. — За добру забаву ручить — **Комітет.**

П. Котович.

РАДЯНСЬКА ШКОЛА НА УКРАЇНІ...

(3)

Шкільні методи.

Найбільш характерним виявом методичних шукань є спроба впровадити в профшколу т. зв. Дальтон-плян.

Дальтон-плян в чистому його виді, в такому вигляді, як його пропонує пані Паркгорст (відомий педагог в Америці), є непридатний для радянської школи. Строга індівідуалізація праці, виховання сильної, що сподіється лише на свої сили одиниці, було би ворожим всеколективізуючій тенденції радянського вишколення. Чи не можна заміняти індивідуума теж одиницею, але колективною? В цьому власне напрямі й ведуться всі спроби. Кляса розподіляється на кілька гуртків — ланків, при чому уже самий принцип розподілу викликає суперечки: чи групувати окремо сильніщих, а окремо слабших учнів, з тим аби педагог більше уділяв увагу останнім, чи ділити за принципом сильний зі слабим, за принципом рівности ланків? Останній спосіб домінує; такого розподілу вживала теж наша школа.

Ланки були корисними вже хоч би тому, що бракувало підручників. Хоч як школа була би педагог, але по комплектові підручників для ланки все можна було придбати.

Цим ланкам інколи давались самостійні завдання, і це може єдине, що зближувало, я сказав би, цю ланкову систему з методою Паркгорст. Позатим більше практикується спосіб „навантажень", який в суті не є лише завданням, бо тут педагог зясовує бодай в загальних рисах той предмет, який відтак ланки самостійно, але за чинної співпраці педагога розробляють.

Не знищено кляс, бо для цілої кляси одноразово педагог дає навантаження; не знищено дзвінків, перерв, бо не всі дисципліни перейшли на ланкову систему.

Окремі кімнати, хоч вони в процесі навчання використовуються ріжними ланками для ріжних дисциплін, мають тоді назви „кабінетів", то чи іншої дисципліни. Відріжняються ці кабінети інколи лише назвами, а частіш і теж таки тими малюнками чи діяграмами, які висять на стінах. В нашій школі, в математичному кабінеті, наприклад, висіли на стінах також учнівські праці: графічне розвязання рівнань першого другого ступня, графіки тригонометричних функцій, графічне відображення головних постулятів Евклідової геометрії й деякі геодезичні праці учнів. В кабінеті суспільствознавства висіли діяграми рівня заробітної платні в ріжних державах, земельна реформа в ріжних краях, інший учбовий матеріял й карикатури на Лойд Джорджа, Мек Донелда та інших державних мужів Заходу.

Ці кабінети безперечно стимулювали учнівську активність, але все таки головним стимулом у навчанні лишаються іспити з традиційною пятибальною системою. Правда, й самі іспити й бали носять скромну назву „облік знань", соромливо ховаються під покривало „самообліку" й т. д., але суть лишається: кождий учень мусить виказати певні знання і дістати за це належну оцінку.

Облік знань, в залежности від дисципліни, переводиться ріжно. З рідної мови знання перевіряються тестами, з математики переважно індивідуальними іспитами, з суспільствознавства знання перевіряються конференціями, що й є власне ніби „самообліком".

Конференції переводяться так: кляса ділиться на два „ворожі" табори; апочатку один з учнів читає коротенку повідь, „ворожий" табор її всебічно критикує, а „свої" захищають, відтак читає доповідь представник другого табору. Часом учні, по черзі з одного табору дають питання другому табору, а окремим товаришам з другого табору відтак відповіді критикуються й доповняються товаришами, аж поки той, хто дав запитання, не задоволиться відповідю.

Що стосується „тестів", чи тим більше іспитів, то тут нема нічого нового й я над цим спинятись не буду. Зрештою й конференції не є якийсь радянський винахід.

Оцінку знань Наркомос рекомендував робити за слідуючою чотирохбальною системою: 1) не працював в даній галузі й не опанував мінімуму, 2) працював, але мінімуму не опанував, 3) опанував мінімум, 4) опанував більше, як мінімум. Обєктивно цю наркомосівську спробу уже хочби через те, що вона намагається подати й причину нігативного висліду праці учня, мусимо вважати незадовільною; краще тоді вже відкинути одиницю й вживати трохбальної системи. В деяких школах так і робиться. Щож стосується учнів, які з тих або інших причин не працювали, (хворіли, наприклад), то їм не ставиться ніяка оцінка, а дається, як це було й у старій школі, час здогнати пропущене. В нашій школі вважалось більш корисним вживати й вживалося пятибальної системи: незадовільно, малозадовільно, задовільно, добре, дуже добре.

Внутрішнє життя шкіл.

Внутрішнє життя школи побудовано на принципі самоврядування, одначе це не значить, що учнівський комітет дійсно керує внутрішнім життям учнівського колективу. Монопольним керовником є бюро комсомольського осередку; це зрештою лише відповідає радянському державному устроєви, де, як відомо, дійсна влада зосереджена в руках партійних установ, а так звані „радянські" органи, від сільради аж до Ради Народніх Комісарів, є властиво лише виконавцями партійних директив.

Учнівський комітет вибирається на загальних учнівських зборах, звичайно з кандидатів, пропонованих бюром комсомольського осередку. Тут приймається опрацьований тим самим бюром „наказ" — такби мовити, програма максімум для комітету. Комітет відтак ділиться на секції: культурно-побутову, санітарну, адміністративну, бібліотечну і т. д., в залежности від дійсних чи здогадних потреб. Комітет делеґує своїх представників до учнівської їдальні, до президії шкільної ради, до метрдичного комітету. Що цими делеґатами є виключно комсомольці, яких є серед учнів до 20 відсотків, розуміється само собою.

Учні мешкають в інтернатах при школі. Кімнати мають окремі назви; поруч з офіційними назвами „Незаможник", „Батрак", зустрічаються й такі, як „Запорожець", „Січ".

Що в дівочих інтернатах чисто, а в хлопячих брудно — про це мабуть не треба говорити, одначе про що треба конче сказати, це про внутрішнє життя, в звязку з „діяльністю" комсомолії.

(Конець буде)

ВПРОСТ

GDYNIA AMERICA LINE

Подорожуйте до рідного краю БЕЗ ЗМІНЮВАННЯ КОРАБЛІВ з Ню Йорку впрост до ГДИНІ.

ДРУГІ ВІДЗІДИ:

S.S. „KOSCIUSZKO" 14. СЕРПНЯ

S. S. „POLONIA" 5. ВЕРЕСНЯ

S.S. „KOSCIUSZKO" 18. ВЕРЕСНЯ

Польські пашпорти і віза ДАРЕМНО.

Поспішні потяги з Гдині до всіх частей Східної Европи.

Обширні і вигідні кабіни.

Богато доброї поживи.

Пишіть до своїх льокальних аґентів або до

GDYNIA AMERICA LINE

(Formerly Baltic America Line)

8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.

318 SO. DEARBORN STREET, CHICAGO, ILL.

UNION TRUST BUILDING, PITTSBURGH, PA.

110 STATE STREET, BOSTON, MASS.

ЧИ ВИ ВЖЕ ВІДВІДАЛИ ПЕРЕРОБЛЕНИЙ СКЛЕП СУРМИ?

ЯК ЩЕ НІ, ТАК ТОЇ НЕДЛІ ЦЕ ЗРОБІТЬ!

Крім нових рекордів маємо ще всіляку всячину з новинок.

НОВІ РЕКОРДИ:

Дід і Баба — Дівчина Білявка, число 272C8
Козак Сангурський — Полька Молдавка, число 272C3
Шумить, гуде-діброванька — Три шляхи, число 272C4
Мій смичок — Фальшиві сльози, число 272C9
Полька „Маївка" і Танець „Мандрівка", число 27280

27270 Коломийка Любоща, Дивуються мені люди
27271 Перед шинком, Мій чоловік не пянниця
27272 Ой їхав я коло млина, Як я братця раз скопаю
27258 Повітова Коломийка
27250 Пісня Сироти, часть 1 (Пісня Сироти, часть 2
27248 (Сумно мені, сумно (Прощаюсь дівчино з тобою
27240 (Рекорда бандуристи Ємця
27249 (Весіляя з Сяноцького пов. ч. 6 (Весіляя з Сяноцького пов. ч. 7
27247 (Козачок з Підволочиськ (Весільні жарти
27242 (Золочівська коломийка.
27235 (Дівоча відмова. (Як поїду з кіньми на ніч.
27233 (Ой ти, Дзюбо, моя любо. (Козацька шумка.
27227 Тернопільська коломийка.
27238 (Ой у Львові на риночку. (Гаєм зелененьким. — Хор.
27239 (Старість не жарти, часть 1 і 2. (Жуковський.
27236 (Весіляя з Сяноцького повіта. (Часть 1 і 2.

ТАНКИ АВРАМЕНКА:

27251 (Журавель Весільний, число 1 (Коломийка в дві пари, число 2
27252 (Аркан Коломийський, число 3 (Козачок Сольо, число 4
27253 (Запорожський Герц, число 5 (Гопак Волом, число 6
27254 (Журавель Весільний, число 7 (Катерина Херсонська, число 8
27255 (Великодна Гаївка, число 9 Гопак Волом, число 10
27256 (Чумак, число 11 (Метелиця Танець, число 12

ДОБРІ ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ:

27210F Ендро Бордер.
27229F Баламута.
27228F Богацьке весіляя, часть 1 і 2.
27216F Богацькі вінкоплетини.
27214F Богацькі заручини.
27215F Боже, Боже, що то єсть.
20207F Циганське весіляя, часть 1 і 2
27219F Чотирнацятий рочек смутний настав, часть 1 і 2.
27229F Чумак.
27226F Дарованя.
27226F Домічення вінкоплетин.
27223F Фамілійні троблі.
27205F Гуцулка в Смеречині.
27221F Іван Убийник.
27213F Катерина гречку жала.
27217F Ковтів Горпини.
27227F Коломийка Скалатське.
27207F Козак „Ладяниця".
27192F Козак „Петрушка".
27212F Козак Сяноцький.
27220F Козак Жидівський.
27197F На камінцю, мармуровім.
27232F Ой, не шуми дуже дуже.
27212F Острівська коломийка.
27208F Пареї в куми.
27205F Підгірська коломийка.
27216F Післяниці.
27192F Полька „Горшина".
27218F Полька „Свобода".
27218F Полька з Галичини.
27221F Просьба жінки до чоловіка
27222F Рієнтий на забаві.
27232F Соколом, стрілою.
27231F Спросини Сяноцького повіта.
27225F Тернопільська мазурка.
27222F Троблі з какорочами.
27206F Українській мамі.
27208F Вальс „Соня".
27206F Весела Тереська.
27231F Весіляя Сяноцького повіта
27203F Весіляя в Пенсильвенії, ч. 1 і 2
27223F Відпуст.
27230F Віють вітри, Потпурі.
27215F Взявем се жену хорошу.
27209F Заспівай, Іванцю.
27217F Злий муж.
27204F Змовини, часть 1 і 2.
27214F Змовини, часть 3.

Ми до кождого замовленя ще додамо голки, що найліпше грають. За всіми замовленями завсігди пишіть:

SURMA BOOK-MUSIC CO.,
103 Ave A, New York, N. Y.

Columbia

МЕЖИ 6-тою і 7-мою УЛИЦЕЮ.
DRY DOCK 3782.

EAGLE REGALIA CO.

Виробляє:

Прапори, Церковні Хоругви, Ленти, Відзнаки, Стяжкові Відзнаки, Братські Перстені і Печатки.

Коли ваше братство, товариство чи сестриство хоче бути вдоволене, хай пішле нам замовленя на пробу.

Катальоги, інформації і пробні взори вишлемо Вам на ваше жадання БЕЗПЛАТНО.

298 Broadway, New York, N. Y.

ЖИТТЯ НА МАГНІТНІМ ОСТРОВІ

На Балтійськім морі остров Борнгольм. Простір його виносить 3,000 км., а має 40 тисяч горожан. Борнгольм, це одинокий гористий остров цілого данського королівства. Одначе гори майже виключно складаються з магніту, який іде на світовий торг як найліпша залізна руда. Вивозять магніт головно у Швецію, де змішаний зі шведською залізною рудою дає відому по всьому світі сталь. Вивозять магніт і до Данії для домашніх потреб. Цікаве, що на острові Борнгольмі знаєсом знищиться всякий компас (бусоля). Магнетна стрілка під впливом залізної руди відхилюється від свого напрямку на всі боки, кружляє та тратить магнетичність.

Магніт добувають, примітивно в ломах і привозять тачками й візками до найблизчої пристані. Відсіля везуть кораблями до головного міста Ренне, де забирають його висилкові підприємства. Головне місто Ренне має коло 11 тисяч мешканців. Найбільшим будинком є там університет і арсенал. Борнгольм є теж знаменитою стратегічною точкою проти Німеччини: загрожує цілому побережу від острова Рюяни аж до польської границі. Населення само та його життя дуже цікаві.

Крім головного міста Ренне не має остров значніших містечок або сіл. По цілому острові розсіяні хутори та церкви, побудовані докладно до чотирох сторін світа, що грають тут важнішу ролю, ніж деінде. Життя на тих хуторах цікаве, бо все тут відбувається на старий лад.

Нпр. у хуторі Гельске відбувається „уфрель", себто похорон. При цій нагоді запрошують кождого, хто в той час є неподалеки.

В великій світлиці стоять два столи: південний і північний. При південнім сидять жінки, а народня жалібна нощна додає їм дуже поважного вигляду. Юбки зовсім чорні, на шиї біла хустка. Довгі спідниці з білого полотна. На голові чепець, сильно засунений взад та прикрашений всякими дрібничками. Волосся зачесане взад, і дуже напудроване, при помочі смальцю спереду уложене в трикутник, якого кінець досягає насади носа. Мущини також у чорних блюзах, а білих штанах. Оба столи накриті чистенькими скатертями: на почесім місці сидить священик і проводить молитвою.

Потім кожен мастить собі хліб маслом і випиває „сип" (горівка: себто збанок горівки). Опісля їдять ріжні страви, бо Борнгольмці люблять їсти та випити.

При їдженню випивають богато горівки. Дивно воно виглядає для чужинця, коли вперше побачить, як не лише старий чоловік, але й його дочка, внук і внучка дістають свій збанок горівки. Німецький подорожник Кан банив, як мати, що годувала немовля, не лише сама пила горівку, але й останки давала немовлятн. Хотів пояснити їм, як шкідливий є елькоголь для людини, а тимбільше для немовляти. **Та тут, коли підвівся дідуган, вищий від Німця на дві голови, з довгими білими вусами, поклав Німцеві руку на плечі та сказав:**

— Колиб мені були не давали горівки змалечку, я вже напевно лежав би в гробі!

Ціле життя на Борнгольмі йде давно визначеними, вже богато генераціями додержуваними шляхами. В свята сидять селяни довгими рядами, а священик на почесному місці. Колиж бачимо, які вони поворотні при будові кораблів, як уже змалечку вміють вихіснувати бурю та вітер, коли бачимо їх холоднокровність і відвагу, можемо їх добре прирівняти із давними Вікінгами, що пускалися морем аж до Америки.

Борнгольмці всяких станів дуже гостинні. Кождого, навіть незнатного чужинця витають щиро, коли згодиться на простенький нічліг, „серекаль" (оселедець і каша, варена на молоці, або пиві) та збанок горівки. Заплати не приймуть ніякої, хіба трохи тютюну або якусь дрібницю для дітей.

На зверх діляться горожани острова на двоє. На півночі вони великі, повільні та мускулярні, дуже похожі на Шведів. Мають також, як і Шведи сині очі та ясне волосся. Вони в більшости селяни.

На півдні острова жиють люди малі ростом: мають темні очі й темне волосся. Вони поворотніші в рухах і вимові. Можна сміло сказати, що це типи славянські, хоч говорять германською мовою. Взагалі мова на Борнгольмі інакша від шведської та данської. Це самостійний діялект. Літературною мовою є данська мова.

На Борнгольмі не знають ніяких забав. Селяни скорочують собі час взаїмними відвідинами і веселими або сумними торжествами. Зовсім відрізаний є остров від світа на богато місяців зимою, бо лід не позволяє причалити ніяким кораблям.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЯК Я ВІДДЯЧУСЯ НЕНЬЦІ.

(З народньої фінської поезії).

Як віддячуся я ненці
За молоко, за старання,
За терпіння, горювання?
Домовиті та багаті
Можуть ненці сукно дати,
Нівки дати в гарні квіти,
Дорогії оксаміти,
А я, ані мої браття,
Ані сестри мої милі,
Сукна дорогого дати
Ні оксаміту не вспіли.

Хіба ягідок у лісі
Назбираю я для неї,
Та кори надру берези,
Та молоко мої мами
Не сплатити ягідками,
А що видала журбою,
Не сплатити це корою.

Застрілю я білу лебідь,
Лебідь в летї над рікою,
Ні тим ненці це сплатиб би
За життя, що мені дала,
Кормила і колисала,
Ховала і доховала.

Відплатиж їй, Мудрість Божа,
Моїй ненці дорогенькій,
Кормительці, пестительці,
Ховательці, учительці.

(Переспівав Яв.).

ШВЕЙК ЖИВ У ДІЙСНОСТИ.

Гашекова гумористична повість „Пригоди доброго вояка Швейка" є вже і в українськім перекладі. Комедія „Швейк" пройшла вже на всіх світових сценах, а є тепер і сфільмована.

Тепер світ довідався, що герой згаданої повісти й комедії Швейк дісно істнував. Праський журналіст **Максиміліян Гуперт** відкрив, що Швейк то був якийсь **Франта Свейц**, швець. Він був відомий з того, що по каварнях співав пісоньки, в яких насміхався з австрійської поліції. Свейц родився 1875-го року. Служив у війську в Південній Чехії. Тут його одного дня військовий лікар вибив і викинув із салі за те, що випив французьку горівку замісць натиратися нею. В перших днях війни зловили Свейца у каварні „Дзвіночок" разом із власником каварні за те, що поліційний інспектор приловив їх саме на цьому, як здіймали портрет цісаря, „щоби його мухи не поваляли". Пізнійше Свейц відійшов на війну, попався у російський полон і відтоді про нього нічого не чуди.

У вязниці.

І. злодій: А вас завіщо замкнули?

ІІ. злодій: Конкуренція завела мене у вязницю.

І. злодій: Конкуренція?!

ІІ. злодій: Так. Я робив такі самі банкноти, як держава.

TANNERSVILLE INN
LACKAWANNA TRAIL,
TANNERSVILLE, PA.

„В СЕРЦІ САМИХ ПОКОНОС"

Знамените місце для відпочинку при кінці тижня і на вакації.

Смачні потрави домашного варення. Свіжа огородовина з нашого городу.

Тиші і спокійні ізолятя.

УМІРКОВАНІ ЦІНИ.

Пишіть по наші ціни.

М. Маслак, властитель.

СЛАБІ РАДІО-ЛЯМПОКИ

КОЛИ ЛЯМПКИ У ВАШІМ РАДІО

слабі, то Ви не можете дістати доброї програми. Пошлемо подаємо Вам знижену ціну найлучших радіо лямпок

Ap Cl Ea:

R C A 201 AD. Amplifier	$1.00
R C A 271 A Amplifier	1.80
R C A 226 A Amplifier	1.40
R C A 280 Full Wave Rect.	1.12
R C A 245 Power Amplifier	1.12
R C A 224 U-Element AC	1.60
R C A 227 AC Detector	1.60

Як Вам потреба лямпок, то зайдіть або напишіть до нас, а будете чесно обслужені.

ПИШУЧІ МАШИНКИ

Ми маємо на складі нові українські і американські пишучі машинки по $15.00. Ремінгтон Портебл $47.50.

Також даємо на сплати.

НАЙНОВІШЕ RCA VICTOR РАДІО

за $69.50

З ЛЯМПКАМИ.

МАЄТЕ СТАРИЙ ФОНОГРАФ,

хочете щоб грав як новий, купіть голосницю (Сонд. Бакс) Еклсона. Ціна тепер $2.25 (була $12.50).

25 ріжних книжок-байок, буде що читати на цілий рік ...	$ 3.00
Рекордя Авраменка з альбуом	5.00
Звійки (рольки) на піно по ...	75
Шкільні свідоцтва, штука	5
Радіо апарати	39.00
Електрична машиня до піяна	99.00
Електрична Лезівня	165.00
Комбінації, радіо, з фонографом	89.00
Фортепяни і піяноли, від	45.00
Фонтанові пера	2.75
Гармонії від 2 долярів до	700.00

НОВІ УКРАЇНСЬКІ НОТИ:

201 пісень на піяно	2.50
300 Танців (міжнародних) скрипка	2.00
128 Пісень і танців на скрипку	2.00
34 Пісень на скрипку, Гайворонського	1.00
Твори Барвінського, на піяно	1.00
Засвистали Козаченьки, співанник	65
Думка, на скрипку і піяно, Гайворонського.	30
Серенада, скрипка і піяно, Гайворонського	30
Служба Божа, 3 голоси і партитура, все розписане, оригінальна ціна $15.00, тепер ..	7.50
Шкільний співанник	75

Повищі річи або катальог замовляйте у:

SURMA
BOOK & MUSIC CO.,
103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
(bet. 6 & 7 Sts.)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ чесної женщини Українки до заряду дому, може бути вдова з одною дитиною. По ближчі інформації прошу голоситись. 168-9
„WIDFWER", c/o Rev. MACHNIK,
921 Rose Avenue, New Castle, Pa.

НОВИЙ ДІМ 5 кімнат з всіма удобнєнями, малий морґіджь, коштує $5,000. Хочу заміняти за фармерський маєток, не робить ріжниці де. Пишіть:
HNAT NOWAK,
7 Waldorf Pl., Newark, N. J.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ

пошукує посади при українськім греко-католицькій церкві. Провадить школу, дає представленя і хорал, а вразі потреби то може навчати і музикою. Котра парафія потребує дякоучителя, то прошу голосити на адресу:

ДЯКОУЧИТЕЛЬ Я. П.
c/o Svoboda,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

МАЮ З ФАРМИ, свої власні, заміняю на продаж. Всі три при стейтовім дорозі і всі три оброблені. Одна близько великих міст, як Бінґемтон і Ендікот. **Одна 98 акрів.** Ціна 2,000 долярів, 2 коні і машинерія. Ціна $7,500 половина готівкою, решта на сплати. **Друга 180 акрів,** добрий ґрунт, ріка пливе через фарму, немає ніяких ґаз і камінь, 2 доми і всякі обзаводження першої кляси, одна мила від міста, 20 штук худоби, 3 коні, трактор і всі другі машини. Ціна $9,000. **Третя 77 акрів,** 11 штук худоби, 2 коні, вся машинерія і великі запаси сіна. Ціна $5,000, готівкою $2,500. Для ближчої інформації прошу голосити до фармера на адресу: Harry Cherwak, **Glen Aubrey, N. Y.**

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL

Практикує у всіх судах, займається переглядженєм і обстрахтом виготованя контракти купна і продажі; перепроваджує справи; полагоджує старокрадні патентові і прочі справи.

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число 9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY
pir 18th Street (ч. 318 Est)
напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,

Спеціяліст від уший, носа і горла.
1520 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Години офісові: 9 11 рано.
Телефон горожа міста: Allegheny 5-5833
83 EAST 7th ST., NEW YORK N. Y.
Години офісові: 1-2 полудня, 5-7 веч.
Телефон долина міста: Orchard 4-2568

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.
(межи 9-ї і 10. ул.)
Tel. ALGONQUIN 4-8625.

Урядові години: рано від 10 до 11, вечір від 6 до 8, а в неділі після умови.

СТАРОКРАЄВІ КОСИ

Маємо Коси з найліпшої серебристої сталі. Довга около 32 цаль, а вжиють тілько оден фунт. Раз наладнана косить пару днів, а раз наострити бруском вистарчить на 125 кроп роботи. Ціна коси $2.75. Дві за $5. Перстень 45 ц., Брусок 25 ц. Молоток 75 ц., Бабка 75 ц.

Ордери з грішми посилайте до:

GALICIAN BAZAR
123 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
NEW YORK CITY
129 E. 7th STREET,

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЯ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далеко позаміські вости, кличте нас:
Office: **485 AVON AVENUE.**
Phone: Terrace 3-8882, або Waverly 2-1636, **NEWARK, N. J.**

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА (76)

„Ходіть за мною!" — сказав Кай Шанг жінкам. Джейні звернулася за допомогою до моряка з „Кінкейда". Та тут вона побачила, що він стоїть разом з бандою Китайця. Джейні зрозуміла його ролю. Вона побачила, що властиво нема чого сперечатися, бо видно, що все обдумано й приготовано заздалегідь. „Що це значить?" — запитала Джейні. „Звичайна річ, ваша дорідівська милосте" — відповів моряк. „Це значить, що ми знайшли корабель і тепер покинемо джунгалі".

„На що тоді ти післав Мугамбі в джунгалі?" — запитала Джейні. „Це також звичайна річ — відповів моряк — бо він не захотів би їхати з нами. Та позатім лише ви, пані, Мосула та я можемо їхати з цими людьми". Тут Кай Шанг виступив наперед і схопив за руку Джейні, а моряк схопив Мосулу. Щоб жінки не кричали й не кликали допомоги, їм заткали роти. Не зважаючи на те, що вони боролися всіми силами, їх потягнули геть.

Мугамбі побіг через джунглі до того місця, що вказав йому моряк, що ніби там звірята захопили хлопця Шорті. Пробігши кілька миль, він не бачив найменшого сліду звірят. Нарешті він почав кликати Акута та інші малпи тим криком, який часто вживав Тарзан і він раніше. Та ніхто не відізвався на його закличи. Він ще трохи покружляв навколо того місця, де мали бути малпи, по оповіданню моряка.

Нарешті він переконався, що тут їх нема. Разом з тим у голову йому запала думка, що його здурено й для якоїсь спеціяльної мети відіслано геть з табору. Він, скільки було сили, кинувся бігти назад до табору. В таборі він побачив, що вже нема нікого й табор здавався мертвим. Лейді Грейстоук і Мосула десь зникли. Таксамо не було того моряка й інших моряків з „Кінкейда", що тут були. „Що сталося й де вони, ділися? „Що з Тарзаном?" — думав Мугамбі.